

لندز - lander = کلوخ (تا)	لمزی - lemezi = کسیکه
لندوک - landūk - بچه طیور	مژگانشر ریخته و چشمان درد آلود و حده
که هنوز بر درتیاورده و یک تکه گوشت	سرخ دارد (لار)
است (ط)	لمس - lams = سست و بی حس (خ)
لنده - lenda = کهنه های قنناق	لمشت - lemašt = آدم کثیف (خ)
طفل (به)	لمشک - lamšak = کسیکه دست
لنده - londa = غرغر (شی)	یا پای او بی حس باشد (آ) - رک؛ لمس
لنده دادن = غرغر کردن (شی)	لم لتور - lamlatūr = تنبل
لندهور - lanehūr = کسیکه	(م) - رک؛ لم لته
دارای قدی بلند و اندامی بی تناسب است	لم لته - lamlata = تنبل (طب) -
(خ) - از آن با حکیمان نیارم نشستن که	رک؛ لم لتور
ایشان چوهورندومن لندهورم، سنائی	لم لمه شور - lam lama šur
(ح - ق)	- قیره (طب)
لنغ - lonq = نادرست بجان شسته	لمه - lama = نمده فرش (طب)
گردو یا «تيله» در بازی اطفال (خ)	- تخم مرغ نارسیده که زودتر از موقع از
لکه - lokka = مجاله و درهم	مرغ خارج شود و دارای پوست نازکی
شده کاغذ و نوع آن (خ)	است (آش)
لنگ - leng = یک یا یک تایی در	لنبر - lanbor = دامن (طب)
و نوع آن مثل وشبه و نظیر (خ)	لنبر - lanbar = مرغ سقا (طب)
لنگار - lengār = مجموعه دستگاه	- سرین و قسمت برآمده ران (خ)
شخم زنی (لار)	لنبون - lenbun-lonbun
لنگری - langari = سینی	روده بزرگ (به)
بزرگ (همه)	لنبه - lonba = برآمده و
لنگره - langara = ساقه خوشه	گوشت آلود (خ)
خرما (لار)	لنتیر - lentīr = پنبه نرزه (آ)
لنگشت - langešt = نقص و عدم	لنچ - lenj = خوشه انگور که
آمادگی برای کاری - لنگی و ناتمامی	دانه های آنرا خورده باشند (خ)
اسباب کار (لار)	لنجه - lenja = چانه زدن در
لنگه - langa = شخص شوخ و	معامله (خ)
مزاح (گی)	لنجه کردن = چانه زدن (خ)
	لند - land = آلت مردی (خ)

لنگه - lenga = تا و نظیر - تای بار
 و در وامثال آن (خ) - چانه زدن در معامله
 (ط) - رك: لنجه

لو - lu = لگد (طب)

لو - low = شوخ و جوان (آ) -
 چوب کوچک در بازی الك دلك (خ) -
 ساقه میوهائی از قبیل خربزه و خیار -
 معرفی کسی که کاری زشت انجام داد -
 و در این صورت با فعل دادن، استعمال میشود.
لودادن کسی = عمل بد او را آشکار
 کردن

لودادن دختری خود را = عفت خود را
 از دست دادن (خ)

لوار - levār-lavār = بیشه
 و جنگل (طب)

لواس - luās = روباه (گی - طا)

لوئی - lūi = لوخ (ط)

لوته - lūta = کرباس (س - سم)

لوچ - luc = آبله (طب) - تر و
 خیس (خ) - کسیکه چشمش چپ است (ط)

لوچه - lowca = لب پائین (خ)

لوخ - lūx = نی توپر - دوخ (خ)

لوخا - luxā = سوراخ (گی)

لوده - lowda = شوخ و
 مسخره (خ)

لور - lūr = خل و نفهم - آب ماست
 جوشیده و سفت شده (گی) - موش صحرائی
 (ت) پسر (ك)

لوره - lūra = زوزه سك (ك)

لوس - lus = کسیکه قسمت داخل
 لب زیرین او بیرونست (به) - نتر واز
 خود راضی (ط) - خزنده ای مانند مار
 که شکم خود را باز میکند و چون
 حشرات بر آن نشینند آنرا بهم می آورد (م)
لوش - lūš = لجن ولای ته آب
 (خ) - کثیف (لار)

لوشت - lūšt = کسیکه چشمانش
 بخوبی نمی بیند (لار)

لوغ - luq = گلیم (تا)

لوك - lūk = شتر نرمست (ر) -
 کسی که دارای شخصیت و وزین است (لار)
لوكه - lūke = سوراخ (لا)

لول - lul = مست و سرکیف
 (ك - ط) - جنبش و تکان بسیار آهسته (آش)
لولا - lowlā = ابزاریکه برای
 حرکت در دو قسمت چار چوب و در
 کوبیده میشود (همه)

لوله - lūla = گیاهی وحشی از
 خانواده نی (گی) - سبد کوچک که از چوب
 و نی بافند (طب) - دودکش و چرنه آفتابه
 و قوری و امثال آن (همه)

لولیک - lūlik = لوله (ك)

لومی - lumi = گاوی که دم
 نداشته باشد (گی)

لوند - levand = فنانه و
 عشوه گر (ط)

لوه - lave = ديك (طب) - رك:
 لوی

لوه - lova = لانه مرغ (آ) -
 روغن (لار)

لیرو - $liarū$ = گلی است کوهی معطر و زرد رنگ (م)	لوی - $lawī$ = دیک (م) - رك: لوه
لیز - $līz$ = زندگانی و سامان (هم) - کفش راحتی (ب) - لغزنده (خ)	لویز - $laviz$ = له و لجن (تا)
لیز خوردن = لغزیدن و سر خوردن (خ)	له - lah = خسته - گل و لای رودخانه (لار) - سیلاب (طب)
لیزگ - $lizog$ = شاخه گیاهی که نازک و کم رشد باشد (لار)	لهمون - $lahmūn$ = قسمتهای گلی نرم کوه که عبور از آنها آسانست (لار)
لیزه - $līza$ = پرنده ایست (گی)	له - leh = از هم پاشیده و نرم شده (ط)
لیس - $līs$ = لعاب برنج - آب لزوج و چسبنده - هر چیز لزج و لعاب دار (لار) - بره ای که پس از کشتن از شکم میش در آید (آش) - تملق و چا پلوسی (به)	له و لورده - $leh o levarda$ = کسی که در اثر خستگی یا کتک خوردن خرد و خمیر شده (ط)
لیسک - $līsk$ = لوس و نثر (گی)	لی - li = درخت نارون (گی) - لانه موش (طب)
لیسه - $līsa$ = آفتی بگندم و جو میزند و آنرا پوک میسازد (همه)	لیت - $līt$ = با تلاق (طا) - پرنده ای که هنوز پر در نیاورده (شی)
لیسی - $līssi$ = آب گندیده (گی)	لیتک - $lītak$ = نوعی نان (لار)
لیسکه - $līska$ = لوس (گی)	لیته - $līta$ = آنچه در سر که نه نشین شده و بهم بسته شده و آنرا «بچه سرکه» میگویند (گی)
لیش - $līš$ = تر و خیس (س-سم)	لیج - lij = چیزی که در آب لزوج شود مانند پنیر (ط)
- رگ: لیج	لیجان - $lījān$ = در کوچک که بر بام شیروانی گذارند (لا)
لیغ - liq = گیاهی است که آنرا تابیده بجای رشته برای تار حصیر بکار میبرند - نوعی نی است که در پوشش خانه از آن استفاده میشود (گی) - له و لوش (آ)	لیجگ - $lījog$ = آلوچه (به)
لیشه - $līša$ = گوشه ماده ای که پا بسه سالگی گذاشته باشد (گی)	لیج - lic = تر و خیس (ط)
لیغه - $līqa$ = بندخهای نازک که در مرکب گذارند تا نوشتن آسان شود (همه)	لیچار - $licār$ = سخنان یاوه و نامربوط (به) متلک و حرف زشت (ط-اس)
لیف - lif = لحاف (تا) - کیسه ای که در حمام با آن صابون زنند (همه)	لیچه - $lica$ = جوجه (ت)
لیفند - $lifand$ = لیفته شلوار (خ)	لیچیک - $licik$ = شلیته های کوتاه (گی)

م

مات - māt = شیرۀ غلیظ از انگور
 یا شکر (م) - متحیر و مبہوت (خ) - گودال
 کوچکی که اطفال برای تیلہ بازی در
 زمین حفر کنند (ا) - مادر (بل)
ماتک - mātak = چوب بلندیکہ
 در گاواہن بین دو گاو قرار میگیرد (بہ)
ماتکہ - mātaka = تلنکر (د)
ماتینہ - mātina = گیج و مات
 و مبہوت (ت)
مات - māth = مادر (بل) - رك:
 مات و ماس
ماچکول - mācekul = سوسمار
 بزرگ (ا)
ماچکیژ - māckiž = بز مادہ
 یکسالہ (م)
ماخ - māx = سوراخ وسط آسیای
 دستی کہ گندم را در آن ریزند تا آرد
 شود (لار)
مادک - mādek = گاومیش (ک)
مادگی - mādegi = جای دگمہ (ہمہ)
مادی - mādi = نہر (اس)
مار - mar = وقت (طب) - خاک ماسہ مانند
 (میا) - مادر (گی)
مارپیچ - mārpic = جادہ ای کہ
 دارای پیچ و خم باشد (خ)
مارز - marz = سرزنش - ملامت
 - شماتت (لار)
مارشن - mārsan = گاو سہ
 سالہ (م)

لیفیک - lifik = لیف حمام کہ
 در سستہوی بدن بکار میرود (ک)
لیک - lik = قلم پا و دست (بہ)
لیکہ - lika = پرت و پوست و پی
 در گوشت (گی)
لیلکی - lilaki = نوعی درخت
 جنگلی (گی)
لیلم - leylam = جنگل انبوه
 (طب) - آنچه سوگواران هنگام مویہ
 کردن در وصف مردہ میگویند (آش)
لیلمخوان = کسی کہ لیلم میخواند
 تا کسان مردہ گریہ کنند (آش)
لیلہ - lila = طفل شیرخوار (ا)
لی لی - lili = کوچک (خ)
لی لی - loyley = بر روی یکیا
 جستن (ط)
لیلیغ - liliq = کثافت بینی (آ)
لیم - lim = باہستگی - آرام و
 بی سر و صدا - تب خفیف (لار)
لینک - link = ران و ساق پا (ک)
لیو - liyu = قطعہ زمین وسیع
 زراعتی کہ اطراف آنرا تپہ های گلی احاطہ
 کردہ باشد (لار)
لیوا - livā = برگ (گر)
لیوان - livān = گیلاس بزرگ
 آبخوری (خ)
لیوہ - liva = خل، کم عقل (ب)
لیوی - livi = شکوفہ (گی)

مافه - māfa = عماری و مجازاً
 در مورد تابوت بکار میرود (شی)
مافینگی - māfingi = شخص
 زودرنج (گی)
ماک - māk = شیر اول گوسفند
 پس از زائیدن (ط) - مادر (ك)
مال - māl = خانه و مان (ك)
مال بند - mālbānd = جائیکه
 برای بستن مال اخیه زده اند (خ)
ماله - māla = سیخ ماهی برشته
 کنی (م)
ماما = عمه (ه-تا) - دایه و قابله
 (خ) - مادر هدیا مادر (ب)
مامان - māman = مادر - خوب (ط)
مامانی = خوب و مطلوب و زیبا (ط)
مامس - māmas = مادر بزرگ (به)
ماملکه - māmelka = حیوان نیست
 شاید مارمولک (ل)
مامو - māmu = عمو (ك)
مامیک - māmik = عمه - خاله (ك)
مانده - mānda = خسته (خ) -
 بسودند با سنگ بسیار چنگ شده
مانده گردان و آسوده سنگ. فردوسی
مانگ - māng = ماه (طب)
مانگل - māngel = گندم نارس
 و آنرا منگلی نیز گویند (م)
ماوان - māwān = مهمان (ك)
ماهاک - māhāk = نك و قلۀ
 کوه (س - سم)
مایاق - māyāq = نشانه هائی که
 در دریا برای تعیین حدود ماهیگیری
 گذارند (گی)

مارک - mārak = رشته درشت
 آش (آش)
مارماهی - mār māhi = نوعی
 ماهی (م)
مارمولک - mār mūlak =
 سوسمار (ط)
ماره - māra = فاصله دور درخت
 درخت - گوشتی است که وقتی از عقربك
 دست بیرون آورند زخم عقربك خوب
 میشود - چرك سفت داخل دمل و کورك (گی)
ماز - māz = تیلۀ کود کان (آ) - مگس
 عسل - زنبور (طب)
مازمات = تیلۀ بازی (آ)
ماس - māsa = مادر (بل)
ماسک - māsak = نوعی ماهی -
 و در بعضی نواحی ماشك گویند (گی)
ماسه - māsa = شن ریز (ط)
ماشك - mašak = نوعی ازدام
 ماهیگیری و نوعی ماهی (گی)
ماشل - māšel = خاله (ل)
ماسوره - māšūra = جائیکه در
 آن قرقره چرخ قرار میگیرد - نی ای که
 جولاهان برای بافتن بدان نخ پیچند
 (خ - ط)
ماش ماهی - māšmāhi = نوعی
 ماهی (طب)
ماشو - māšu = علك ریز چشمه (خ)
ماشه - māše = انبر (آ)
ماشه کو - mašakow = مخلوط
 چند رقم حبوبات پخته (ط)

مايه - māya = گلوله کوچک
 بلورین یا سنگی که اطفال با آن بازی
 کنند و در تهران «تيله» گویند (لار).
 آنچه بخمیر یا پنیر میزنند که بعمل آید (همه)
مب - mēb = مو-انگور (خوز)
مت - mat = غلیظ (تا)
مترسک - matarsak = چوبیکه
 برس آن پارچه کنند و در جالیها برای
 ترسانیدن مرغان هوایی و حیوانات بر پا
 سازند (خ)
متک - matak = بوته رب السوس (به)
متل - matal = افسانه کوتاه
 (ط - برو)
متلك - matalak = شوخی و
 ایچار (ط)
متلی متا - matali mata = نام
 گیاهی است خوردنی (طب)
متن - matan = آمدن-راه رفتن (لا)
موج - moj = داروغه، و در بعضی
 نواحی «موج» گویند (گی)
مجری - mejri = جعبه کوچک که
 در آن لوازم زنا نه وغیره گذارند (خ-به)
مجی - maji = ماده شتر (به)
مجیله - mejila = مورچه (م)
مجینگ - mejing = چابک (خ)
مچ - moc = تفاله خرما بعد از
 شیره کشی-استخوان (لار) - محل اتصال
 کف پبازو یا ساق به پا (ط)
مچ - mec = نوعی کنه (ك)
مچاله - mocāla = بهم پیچیده
 شده و چروک خورده (ط)

مچل - macal = دست افتاده و
 مسخره شده (ط)
مچله - mocola = دهانه لوله
 قوری و آفتابه و امثال آن (لار)
مچ-مچ - mec mec = اسم صوت صدای
 خوردن چیزی (خ)
مچول - mocul = کم عقل و سفیه (خ)
مچه - maca = لب (لا) - ماده
 چارپایان (خ)
مچیک - macik = انبر (ك)
مخ - mox = درخت خرما (لار)
مخت - moxt = میل، اختیار (خ)
مختن - maxtan = خرامیدن-
 گردش کردن- امر این فعل (بماج) (گی)
مخس - moxas = بسیار خسیس و
 بد طبیعت (لار)
مخملك - maxmalak = مرضی
 است در اطفال که پوست بدن سرخ و متورم
 میشود (خ)
مخو - moxu = موزی و فتنه
 جو (به)
مدنی - madani = نوعی لیموی
 شیرین (شی)
مدنك - madang = مست و
 بیهوش (خ)
مر - mar = تخم مگس (ط)
مراغ - merāq = بوته ایست که
 دانهای قرمز رنگ کوچک دارد (لا)
مراغ - marāq = غم و غصه (گی)
مرج - marj = شرط بندی و نذر که
 در آذری «مشت» گویند (گی)
مرچمک - marjomak = عدس (آ)

مروس - merovs = ریسمانی که
 بگردن سگ بندند (آش)
 مره - mara = موعده (طب)
 مری - mari = گوئی - پنداری (بر)
 مزکت - mazket = مسجد (فر)
 مزونبل - mozunbal = انبار
 (س - سم)
 مزه - meza = تخم مگس که معمولا
 روی گوشت دیده میشود (به)
 مزیری - moziri = مرغ دم
 جنبانک - عمله زراعتی (لار)
 مزگل - mažgel = خراب و
 معیوب (گی)
 مس - mas = بزرگ (به)
 مس - mes = ادرار - بول (لار)
 مس - mos = کیک (گی) - کف
 دست (لار)
 مستغ - mastaq = ماست (بل)
 مدافک - madag = میگو و ملخ
 دریائی (بل)
 مسکه - meska = کره - ودر لغت
 فرس maska آمده : هره نرم پیش
 من بنهاد هم بسان یکی تلی مسکه. حكاك
 مس مس - mes mes = تائی و
 بطئی در کار (خ)
 مس مس کردن = دست بدست کردن
 و با بطئی کاری انجام دادن (خ)
 مسنه - masana = گودال بزرگی
 که برف در آن برای تابستان ذخیره
 کنند (آ)

مرخه - marxa = دانهائی که
 برشته کشیده بگردن آویزند (گی)
 مرژنگ - moržang = مژگان (ل)
 مرس - mars = از انواع درخت
 جنگلی (گی)
 مرغانه - morvāna = تخم مرغ
 (س - سم)
 مرغانه ماست = خوراکی شیهه
 بقسنجان که عوض رب انار در آن ماست
 ریزند (شی)
 مرغوت - merqut = قیچی (تا)
 مرگ - morok = گره - برجسته و
 برجستگی - ناصاف - قلّه مرتفع کوه (لار)
 مرگ - merk = آرنج (ل)
 مرکک - mare kok = افعی (لار)
 مرگک - merg = پارو (ب)
 مرگو - margū = خرمهره (لار)
 مرگه - morge = مروارید
 بدلی (لار)
 مرمری - marmari = چاروی
 نازک (آ) - نوعی پارچه نازک (خ)
 مرن - maren = مرغزار (ل)
 مرنه - morena = لوزتین (لار)
 مرو - maro = از انواع پرندگان
 دریائی است (گی)
 مرو - marow = نام زهریست (آ)
 مروار - morvār = بیدی است
 که از شاخه آن دسته بیل و کلنگ سازند (آش)
 مروزگ - morūzg = نوعی
 موریانه تابستانی (لار)

- مه - massa** = دسته بیل ، دسته
کارد (لار)
- مه - mossa** = پتک مسکری (کا)
- مش - maš** = مکس (لار) - شرط (آ)
- مش - meš** = زنبور عمل (گی)
- مشکو - moškū** = آب بینی که در
بینی خشک شده و بزحمت از جدار داخل
بینی جدا شود (لار)
- مشگر - mošgar** = نوحه خوان (آ)
- مشنگ - mašang** = خل و ابله (گی)
- مشه - maša** = مفز آدم یا حیوان
و در بعضی نقاط maš گویند (لار)
- مغ - moq** = درخت خرما (لار)
- مفنگی - mofengi** = ضعیف و
کم بنیه و یک لائی (گی) - رك: مافنگی
- مک - mak** = پیوسته سر (گی)
- مک - mok** = کارد و چاقو و امثال
آن که تیز باشد (لار) - فقط و بدون
اضافه «در معامله» (خ)
- مک زدن** = مکیدن (ط)
- مکز - mokaz** = قطعاً - یقیناً -
خاطر جمع (گی)
- مک مک - mok mok** = وسواس -
نق نق (لار)
- مک مکی** = وسواسی
- مکو - mekkū** = وزنی برابر
دوسیر و نیم (آش)
- مکه - makka** = ذرت (ط)
- مل - mel** = گیاهی معطر که آنرا
مشکک گویند (لار) - مو (ب) - گردن (ل)
- مل - mal** = رزوانگور (طب)
- گردن (ی) - شانه و کتف (ب)
- ملاق - mellāq** = ملیخ بومی که
زبان بکشت نمیرساند (آش)
- ملت - malat** = ظرفی سفالین که
دهانه آن گشاد و از نوع قدح است (لار)
- ملج - malaj-malej** = نام
گیاهی است (طب)
- مالخو - malaxū** = چوگان - زلف
خانها که بصورت حلقه بر بالای گونه
چسبانیده میشود (لار)
- ملس - malas** = طعم میخوش
(به - ط)
- ملغ - malaq** = سائیدن، مخلوط
کردن، مالیدن (بل) - ملخ غیر بومی
که آفت کشتزار است (آش)
- مل ملی - molmoli** = نخود سیاه (خ)
- ملو - malū** = گربه (ن)
- مله - mala** = غریب گز (آ)
- مله - molla** = رنگ خاکی (خ)
- مله - malla** = صدای گاو (گی)
- ملی - mali** = ماده سگ (گی)
- ملیجه - malija** = گنجشک (لا)
- ممرز - mamrez** = نام درختی
است جنگلی (طب)
- ممنگ - mamang** = گیاهی است
وحشی که دارای گلهای آبی رنگ خوشه‌ای
است (گی)
- ممیج - mamij** = موبز (طب)
- منال - menāl** = کوچک در انسان
چه پسر چه دختر (ك)

منج - monj = زنبور (گنا باد)
 منجل - manjal = داس کوتاهی
 که برای بریدن ساقه‌های گندم و جو بکار
 می‌رود (لار) - دیگ بزرگ (به)
 منجل - manjol = بیپوده -
 بی فائده (ك)
 مند - mand = بیرون ریختن آب
 بوسیله شنا و امثال آن (ب)
 مندا = گودال آب (ب)
 من درآوردی = از پیش خود ساخته
 و بی اساس و خارج از اصل (خ)
 مندو - mandov = آب ایستاده
 و راکد (آش)
 مندو - mondū = ظرفی که در آن
 روغن چراغ می‌ریختند (خ)
 مندو - mandow = حبه‌ای که از
 آن روغن چراغ می‌گرفتند (همه)
 منده - manda = گوساله ماده
 تادوسالگی (گی) - علفی است که بر گهای
 پهن دارد و از نوع والک است (م)
 مندیل - mendīl = شال و عمامه
 حماسه بزرگ (خ)
 منقل - manqal = معلق (تا)
 منقاش - menqāš = انبر (شا)
 منگ - mang = زنگ فلزات (لار) -
 گنج و از صدا پکر شده (ط)
 منگ - mong = سرکه (بر)
 منگا - mengā = ماده گاو (ل)
 منگال - mengāl = داس (سی)
 منگل - mangol = راه آبیکه از
 زیر کار عبور کنند (همه) - آب نمای
 قنات (ط)

منگر - mengor = بوریا (لار)
 منگی - mangi = فلز زنگ
 زده (لار) - رگ: منگ
 من من - men men = لکنت در
 سخن، حرف نامفهوم (خ)
 من من کردن = در تکلم به لکنت
 افتادن (خ)
 موا - movā = چوب تنه درخت
 خرما (لار)
 موتال - mūtāl = خیک (گی)
 موج - mūj = حرف، سخن، (بیر) -
 داروغه (گی)
 موجوله - mevjūla = همیزم (ت)
 مورت - murt = لاس زدن (آ)
 موردان - murdān = انگشت (بل)
 مورگ - mūrg = مهره رنگینی
 که برای زینت بگردن آویزند (ر)
 مورگو - mūrgū = نوعی خر
 مهره سفید و سیاه که برای چشم زخم بگردن
 بندند (لار)
 موریک - mōrik = مورچه (بل)
 مورمور - mur mur = گزگز
 بدن (خ)
 مورمور کردن = گزگز کردن (خ)
 موره - mūra = کریدر و راهرو
 میان دو عمارت (لار)
 موزره - mozera = مورچه (لار)
 موزفک - mōzag = جوراب -
 چکمه (بل)
 موزی - mūzi = بلوط (م)

منج - monj = زنبور (گنا باد)
 منجل - manjal = داس کوتاهی
 که برای بریدن ساقه‌های گندم و جو بکار
 می‌رود (لار) - دیگ بزرگ (به)
 منجل - manjol = بیپوده -
 بی فائده (ك)
 مند - mand = بیرون ریختن آب
 بوسیله شنا و امثال آن (ب)
 مندا = گودال آب (ب)
 من درآوردی = از پیش خود ساخته
 و بی اساس و خارج از اصل (خ)
 مندو - mandov = آب ایستاده
 و راکد (آش)
 مندو - mondū = ظرفی که در آن
 روغن چراغ می‌ریختند (خ)
 مندو - mandow = حبه‌ای که از
 آن روغن چراغ می‌گرفتند (همه)
 منده - manda = گوساله ماده
 تادوسالگی (گی) - علفی است که بر گهای
 پهن دارد و از نوع والک است (م)
 مندیل - mendīl = شال و عمامه
 حماسه بزرگ (خ)
 منقل - manqal = معلق (تا)
 منقاش - menqāš = انبر (شا)
 منگ - mang = زنگ فلزات (لار) -
 گنج و از صدا پکر شده (ط)
 منگ - mong = سرکه (بر)
 منگا - mengā = ماده گاو (ل)
 منگال - mengāl = داس (سی)
 منگل - mangol = راه آبیکه از
 زیر کار عبور کنند (همه) - آب نمای
 قنات (ط)

مهر - mahr = مهریه - چوبهای
 تراشیده که فاصله‌های تیر سفید را برای
 زیبایی میپوشاند و سقفی صاف بوجود
 می‌آورد (لار) - جوانه درخت (به)
مهره - mahra = میل کوچک
 سرمه کشیدن (لار)
مهره - mohra = نام گیاهی است
 که در مازندران mor نیز گویند (طب)
مهک - mahk = تخم شوید - نام
 گیاهی است شبیه شوید (لار)
مهلو - mehlow = گلوبندی که
 از دانه‌های معطر و سنگهای خوش رنگ و
 سکه‌های طلا و نقره دردهات زنها بگردن
 می‌آویزند (لار)
مه‌مه - ma ma = بزبان اطفال هر
 چیز خوب - پستان (ط - آ)
مهوه - mahva = غذائیست که از
 خر دل و ماهی و نمک و آب ساخته میشود
 و غذای عمومی مردم است (لار)
می - mé = مو انگور (خوا)
میا - miyā = ابر (م)
میارغ - miāroq = زالزالک (طا)
میالاسک - miyālask = درخت
 و میوه زرشک (م)
میچکا - mickā = گنجشک (م)
میچه - mīca = الهام (آ)
میرز - moyarz = عمامه (ب)
میرا - mirā = مرد (نظ)
میرر - mirar = مزبله (ك)
میرس - mirs = مس (گی)

موس - mūs = آنچه در اثر
 فساد بر نان یا ترشی پدید آید - و آنرا
 اور نیز گویند (گی) - گنجشک (م)
موسی - mūsi = حرامزاده -
 حرام‌لقمه (گا)
موشک - mušak = فشفشه (همه) -
 نوعی کرفس صحرائی که سمی است (اس)
موکشک - mokošak = کرمی که
 آفت درخت نخل است و ریشه و مغز
 آنرا میخورد - کنایه از آدم‌مخل و مزاحم
 - دشمن خانوادگی (لار)
مول - mūl = حرامزاده - گناه (گی)
مولو - mūlū = تنبوشه‌های سفالین
 کوچک (خ)
موموج - mùmūj = کرمی شبیه
 بکرم ابریشم و بدنش پر زردار و قاتل کرم
 ابریشم است (لا)
مومیائی پالوده = نوعی مومیائی -
 (شی؛ برهان زیر کفر الیهود)
مومیائی کوهی = نوعی مومیائی -
 (شی؛ برهان زیر کفر الیهود)
مون - mūn = مادیان (ب)
مویک - moviyak = کوزه
 لعابی دهن‌گشاد (آش)
مه - meh و (mih) = میش (ك)
 - باد سرد (آ) - میغ (خ)
مه - mēh = میخ (بل)
مه - moh = درخت نخل (لار)
مها - mehā = ابر (طب) - رك: میا
مهر - mohar = باغبان و کسی
 که از درخت نخل نگهداری میکند (لار)

ناتنی - nātani = کسی که از
 پدر یا مادر یا هر دو جدا باشد (ط)
 ناتو - nātow = آدم سرسخت و
 مزاحم که هیچگونه حرف حساب نمی-
 پذیرد (خ)
 ناچه - nāja = امید و آرزو (گی)
 ناجور - nājūr = ناهم آهنگ و
 بی تناسب (ط)
 ناخونک - nāxūnak = بخوردنی
 دست زدن و کم کم از آن برداشتن و
 خوردن (ط)
 ناد - nād = گلو (به) - معشوق (ل)
 نادو - nādu = زیر گلو (به)
 نادار - nādār = بی چیز و فقیر-
 بی خانمان (خ)
 نارو - nārow = متقلب و کلاه بردار
 (خ) - مانع (به) - تقلب و کلک زدن (ط)
 نارو رفتن = تقلب و حيله کردن (خ)
 ناروزدن = تقلب کردن - دورویی
 بخرج دادن (ط)
 نارین - nārin = نرم (آ)
 نازا - nāzā = عقیم (ط)
 نازنازی - nāznāzi = گلی که
 دارای برگهای کوچک و گلهای زیبای
 پنج بزرگ است (ط)
 ناساز = مریض و رنجور (آ) -
 مزاحم و ناسازگار (خ)
 ناسور - nāsūr = زخمی که رو
 بفساد گذاشته باشد (خ)
 ناشاخل - nāšāxol = ناجور،
 ناباب - بی تناسب (خ)

میرک کازرونی - kāzerūni
 mirake = تخم سداب بری (شی)
 برهان زیر حزا)
 میز - miz = شاش (ک)
 میزک - mayayk = دانه های
 درشت ذغال درخاکه زغال یافت میشود (آ)
 میزو - mizow = نوعی خرما که
 در طارم کرمان بعمل آید (به)
 میش - miš = قارچ (لا) - غم و
 غصه (ر)
 میشاک - mišāk = نام گیاهی
 است (ط)
 میشمیم - meyšīm = گل بنفشه (لا)
 میکال - mikāl = چنگک کوچک
 ماهیگیری (لا)
 میگو - maigū = ملخ دریائی (لار)
 میلا - milā = مرغ نلک (ط)
 میلجه - milca = گنجشک (ت)
 میلک - milak = گلابی بی هسته (ث)
 می می - mi mi = خاله - در کردی
 «ماسیک» گویند (ل)
 مینا - minā = چهارقد زنانه که
 بسر کنند (ب) - مرغی هندی که سخن
 گوید (همه)
 ن - nā = قدرت در تکلم - بوی
 کهنگی (ط)
 ناباب - nābāb = مردم نامتناسب
 و بدعمل (خ)

ناشور - nāšur = کثیف و نشسته
(خ - ط)

ناشی - nāši = نابلد در کار
(خ - ط)

نافه - nāfa = نوعی از مرکبات
که شبیه ببادرنگ است ولی مغز آن
ترشتر است (گی)

ناقلا - nāqolā = زرننگ و آب
زیرکاه (خ)

ناک - nāk = غنچه-زیرچانه
(گی) - بی چیز و تهیدست (ط)

ناکتال = کام و حلق (لا)

ناکار - nākār = زخمی که اصلاح
پذیر نیست (خ)

ناکرد - nākard = کلک زدن و
فرب (خ)

نال - nāl = نالی که دوستونرا
به هم وصل کند (لا) - آغوز بعمل آمده
و قوام یافته (لا) - کره (ک)

نانا - nā nā = شربت قندی که به
بچه میخورانند (لا)

نانااو - nānāū = گل معطر
بهاری درخت کنار (لا)

ناو - nāv = مغز - میان - بلوک
و ناحیه - گوشت (خ)

ناوانه - nāvāna = چادرشپ (نی)

نای - nāy = تنبوشه بزرگ و
باریک که درقنات بکار میرود (ترب)

نایی - nā'ani = بانوچ - گهواره (ط)

نپار - nepār = تالار، خانه بلندی
که از چوب میسازند و آنرا «نفار»
نیز گویند (طب)

نپه - nopa = وصله و پینه (به)

نت - nat = چرك و کثافتی که از
اشبائه کثیف بر روی فرش یا لباس مانده
و چسبندگی داشته باشد (لا)

نتک - natak = کثافتی که از
عدم مواظبت در شستشو بصورت لکه
بر روی بدن یا لباس باقی ماند و آنرا
«نتکو» نیز گویند (لا)

نچارده - nejārd = يك تکه گوشت
سرخ شده (آ)

نخت - naxt = زمین پرزور و
حاصل خیز (ک)

نخرنگ - naxorong = صدائیکه
گره و سگ هنگام حمله و غضب از گلو
برمیآورد (لا)

نخورد - nexord = استثناء (خ)

نخون - naxun = سرپوش دیک
سفالین «کمچ» (گی)

نرد - nard = استوانه ای چوبی
که دارای نوک فلزی است و ریسمانی
بدور آن پیچیده و آنرا بر زمین رها
کنند تا بدور خود چرخد و در مشهد
«گردنا» گویند (لا)

نرده - nareda = پرحرفی (لا)

نرده - narde = مهجر جلواویوان
و باغچه و امثال آن (ط)

نرس - nerās = بدبختی (لا)

نروک - narok = قوطی مسی که
در آن صابون و وسائل حمام گذارند (لا)

نرگسی - nargesi = خورشی
که از سبزی و تخم مرغ سازند (ط)

نرمره - narmerū = نرمه چارو
- در آذری «نرمری» گویند (آش)

نرمه - nerma = نوعی ماهی (طب)

- نشت کردن = نفوذ کردن مایع از
ظرف (خ)
- نشت - našot = جل و کهنه و
پوسیده (طب)
- نشگون - nešgün = با دو
انگشت از بدن کسی گرفتن و فشردن (ط)
- نشگه - nešga = عدس (آش)
- نشمه - našma = زن بدکار -
فاحشه (ط)
- نغ نع - neqneq = زرزرو بهانه
گیری توأم با گریه (خ)
- نفت کینک - naft kink =
نام پرنده ایست (طب)
- نفته - nafta = نوعی نان روغنی
که آنرا «نفته» نیز گویند (سی)
- نفت موساک - naft mūsak =
نام پرنده ای (م)
- نفران - nofrān = زمین موات (آش)
- نقل پیرزدن = ذرت بوداده که در
مشهد «جس فیل» نامند (شی)
- نقلی - noqli = میش یکساله (ط)
- نک - nek = جوانه درخت (به)
- نک - nok = مشت - کف دست (لار)
- منقار ونوک (ط)
- نکاس - nokās = سرتیر بیرون
مانده از طاق (ا)
- نکره - nakara = بدهیولا و
یغری (خ)
- نک و نوک - nokkonūk =
برای انجام کاری تسامح و تحمل و اشکال
تراشی کردن (خ)
- نرمه - narma = لاله گوش (طا)
- نوعی جامه و پارچه تنگ مالاسم (شی)
- برهان زیر: نرم دست) - باران بسیار ریز
که نرم فرو ریزد (به)
- نرنک - nerang = تحفه و هدیه
مقدسین که از مشاهد متبرکه آرند (لار)
- نرو - narow = لارویی و تنقیه
قنات (لار)
- نرواز - narvāz = قیچی -
مقراض (به)
- نراخ - nozāx = چسبناک -
چسبنده (لار)
- نرنگ - nezg = حیات و زندگی (ک)
- نرم - nezm = «کوتاه» در غیر
جاندار و نبات (آش) - پست (ک)
- نم نم باران (خ) - شبنم (آ)
- نرم - nazm = اندک و کم (ک)
- نروا - nezvā = مه - بخار آب
متراکم صبحگاهی (لار)
- نرو - nezva = دانه های خوردنی
سبزرنگ و درشت تر از عدس که در فارسی
«انژه» گویند (آش)
- نس - nos = بینی (سی)
- نسیگیل - nesgil = یاد کسی کردن
در موقع خوش (آ)
- نسو - nesu = جنگل، بیشه (تا)
- نسوار - nesvār = مخلوط تنباکو
و آهک که در دهان می میکند و مخدر است
و در لارستان «نشوک» گویند (خ-لار)
- نشت - našt = پژمرده (ک)
- نفوذ مایعی از ظرف (خ)

نوبوله = nowbula = ساقه‌های
جوان درخت (گی)

نوتا - nutā = ناخن (تا)

نوتاک - nutak = نارنگ و
ظلمانی (ک)

نورا - nawerā = قیچی (لار)

نوپچه - nawca = شاگردبهلوان
- بچه شیطان (ط)

نورگه - novarka = مرغ جوانی
که هنوز به تخم نیامده. فروک (آش)

نوفو - nūfū = نوعی کوزه کوچک
سفالین (لار)

نول - nūl = سر سبز و خرم -
جوانه درخت (لار)

نوناک - nūnak = خشت خام -
حفره‌های بهم چسبیده - کندوی زنبور
عسل - لانه زنبور (لار)

نون کور - nūn kūr = نمک
نشناس و در آذری «نان کو» گویند (ط)

نوه - neva = ظرفی گلین که در
آن دوغ زنند. نهره (لار)

نهاز - nehāz = گلودردی که
در شتر و میش دیده میشود (به)

نهایس - nahās = مایه، افسانه (ب)

نهر - nahr = قوچ (طا)

نی - ney = سوسک ریزی که آفت
برنج‌گرده است (گی)

نیا - niyā = نیستی، عدم (گر)

نیاران - niyārān = چوبیکه
بر سر آن میخ‌فرو کرده به خرمینند (آش)

نکه - neka = ناله وزاری بیمار
و نوع آن (لا)

نکه - nakka = پرنده‌ای آبی (طب)

نکاری - negāri = قسمتی که
بشیردان وصل است (ط) - نوعی از
ابزار شیر و تریاک کشیدن (همه)

نلسو - nelasu = نوعی خرما
دیررس سیاه‌رنگ (لار)

نمانه - nomāna = در تنور (آش)

نمتا - nemtā = شلوار (لار)

نمتک - nemtek = قطره -
رطوبت (ک)

نمدار - namdār = درختی
است (طب)

نمو - namow = بوی نم (آ)

نموک - namūk = نمناک - بوی
نم و آنرا «نمور» نیز گویند (ط)

نمه - nemma = وزنی معادل
چهار یک پنچ سیر (شی)

ننگی - nongi = مرغ خانگی (لار)

ننو - nanū = گهواره (ط)

ننی - nanī = بانوج (ش)

نوو - now = تنپوشه‌های سفالین که
برای عبور آب بکار می‌رود (لا) - دره (ا)

نوا - novā = سقف دهان (لار) -
متمک و شوخی (ت)

نواج - navāj = نام گیاهی
است (لا)

نوازک - novāzak = جوجه
متوسط (ت)

نوبر - nowbar = بره ماده (گی)

واپز - vāpaz = چیزیکه دوباره
 بخته شده باشد (لار)
واپیرنه - vāpirna = پژمرده
 و افسرده (خوا)
واتا - vāta = خط فرق که با
 کنار زدن موها ازدو سو پیدا شود (گی)
واتک - vātak - vātek =
 بادبان (طب)
واتن - vātan = گفتن (خوا)
واتوره - vātūra = غرغره
 کردن (ت)
واتی - vāti = گیاهی است
 وحشی (گی)
واج - vāj = آشنا (گی) - سخن و
 گفت (خوا)
واجور - vājūr = خیر و
 برکت (گی)
واجه - vāja = صدا و آهنگ (به)
واجقیدن - vācaqidan =
 بیرون جستن (آ)
واچستن - vācanestan =
 ریش ریش شدن پاره (گی)
واد - vād = اندازه (گی)
وادخ - vādax = نه‌های عمیقی
 که اطراف باغ میکنند تا آب اضافی زمین
 باغ را بخورد بکشد. زمین هموار و بایر (گی)
وار - vār = برف (گی) - رگ و ور
وارستن - vārestan = بافتن
 پارچه و نخ و نوع آن (خوا)
وارو - vārū = وارونه دمر و (ط)
 - معلق زدن از جلو (خ)
واره - vāra = شیر بقرض دادن
 (ت) - تپه جلو آب (ن)

نیاشک - niyāšak = برنده ایست
 کوچک که در مزارع دیده میشود (گی)
نیام - niyām = میان (ک)
نیان باو - niyān bāv =
 زراعتی که نه دیر میرسد و نه زود (آش)
نیکدا - nixdā = لجام و در
 تاتی nexdā گویند (ه)
نیز نیز - nizniz = زرزور و
 نغ نغ (شی)
نیشک - niyešk = برنده ایست
 که در باطلاحها و نیز از رازندگی میکند (گی)
نیفو - nifū = سیوی بزرگ
 سفالی (لار)
نیم بول - nimpūl = نصف یک بول
 «نیم شاهی» (خ)
نیمچه - طرف کشک سائی - طغار (میا)
 جوجه مرغ سه چهار ماهه (گی)
نین - nin = لانه مرغ و نوع
 آن (آ)
نی نی - nini = مردمک چشم (گی)
 .. نانوی اطفال (آش) - بچه شیرخوار
 (ط) - پنهان (تا)

و

وا - vā = آتش - باد (طب)
وابن - vāban = نقطه ای که شکار
 در تیررس شکارچی قرار میگیرد (لا)
وابین - vābin = قطعه قطعه (لا)
واپز - vāpaz = لباس یدکی و
 آماده برای استفاده بجای آنچه از تن
 درمیآوردند (لار)

واکم - vākam = محلی در کوه
که دره تنگ شده و سنگها صاف و صیقلی و
نیمه سخت بهم نزدیک باشند (لار)
واگیره - vāgīra = سرمشق،
نمونه ای که از روی آن تقلید کنند (آش)
وال - vāl = طاق واز - ستان بر
پشت خوابیده (آش) - نوعی رتیل (شی) -
گشاده و باز (ک)
والایه - vālāya = تلوتلو خوردن
مست - حرکت کشتی هنگام طوفان (گی)
والک - wālak = الیجه (طب) -
گیاهی خوردنی که در کوهستان روید و
با پلو خورند (ط)
والکه - vālka = زنبیل کوچک -
بلاکه (لا)
والگن - vālgon = درختی
است (لا)
وایه - vāya = آرزو (گ) -
نوعی علف کوهی که بمواشی میدهند
(ط - ش)
وتوته - vetūta = شیوع ،
رواج (خوا)
وتی - vati = در جلو - در پیش -
در روزگار قدیم (لار)
وچار - xejār = بوته ای کوهی
که دانه های ریز قرمز دارد (ا) - فرق
سر (خوا)
وچر - vejar = چوب شیرخشت (م)
وچین - vejīn = چیدن علفهای
هرزه از مرزعه که درگیلکی « وچین »
گویند (ط)

واز - vāz = دره کوه (ن) - باز
(خ) - پرش و پریدن (لا)
وازا - vāzā = نوّه عمو (ت)
واستن - vāstan = مالیدن چیزی
بچیزی (لا)
واسرنگیدن - vāsarangidan
= انکار کردن (کر)
واسونک - vāssūnak = آوازیکه
زنان دسته جمعی در عروسی میخوانند (شی)
واسه - vāse = برای (ط)
واش - vāš = سرشاخه سبز که
برای خوردن دام میکنند (آش) - گیاه
(م) - علف (طا)
واشان - vāšan = چوبهائیکه در
سقف خانه ها سرازیر قرار میدهند (گی)
واشک - vāšak = باز (طا) -
پرندهای شکاری، واشه (گی)
واشنو - vāšanū = یک روز قبل
یا بعد از عروسی که عروس را برصندلی
مینشانند تا مردم به بیند و آنرا « واشنو »
گویند (لار)
واشنه - vāšna = پرش (ه)
واشور - vāšūr = عوض لباسیکه
برای شستن بیرون آورند « واشور »
نامیده میشود (همه)
واشورین - vāšverin =
داس (طب)
واشه - vāša = مرغی است سیاه و
کوچک (شی) - برهان زیر بالوانه

ورد - vard = زمین زیر رو شده برای گشت (آ)	وج - vac = رنج و صرفه (ک)
وردیک - vardik = گرده (م)	وخارک - vaxâruk = خرماي زرد شده (ج)
ور رفتن بچیزی - varraftan = توجه خود را بدان مصروف کردن و مورد آزمایش قرار دادن (ط)	ودز - vadoz = پنهانی - بطور مخفی (لار)
ورزدن - varzdan = با فریاد گریه کردن - و در مورد اطفال بکار میرود (ط)	وده - vede = کوتاه (ه)
ورزا - varzā = گاوانر شخم زنی (م-گی)	ودی - vadi = پیدا - ظاهر (لار)
ورزدن - verzadan = پرحرفی کردن (خ)	ور - vör = باد (ه) - آسیا - بالا آمدگی جویا گندم هنگام حرکت گاو و کوبیدن خرمن (به)
ورس - vars = سرو کوهی (م) -	ور - var = برف (س - سم) - بر آمدن خمیر (خ) کنار و پهلو (ط - طب) - گریه بلند (ط)
ورستن - varestan = وزن کردن (خوا)	وراج - verrāj = پرگو (خ) وراجی = پرگوئی (خ)
ورش - varešt = صدای پال زدن مرغاب در حال اجتماعی (لار)	ورآشین - ver-ašin = داخل هم - بهم زدن (لا) ورآمدن - varāmadan = رسیدن خمیر و آماده شدن آن برای پخت (خ)
ورک - verrak = خاری که دارای گل زرد است و برگ آنرا به گوسفند می دهند و بوته اش بکار سوخت می آید (آش)	ورانداز - varandāz = اندازه گیری، رسیدگی و بازرسی (ط)
ورک - verk = قطار - پشت سر هم (به)	ورانداز کردن = تخمین زدن - اندازه گرفتن (ط)
ورکا - varkā = بره (م)	ورجه - varja = پهلو (لا)
ورکه - vorka = خلیجان - دغدغه (ک)	ورجی فروجی - varji forūji = جست و خیز (خ)
ورگک - varg-verg = گرک (گا)	ورچ - vorc = خرس (ک)
ورگک - vorg = گرک (س-سم)	ورچک - varcak = اشیاء مورد لزوم و احتیاج که همیشه دم دست قرار میگیرد (گی)
ورمز - varmez = نام گیاهی است (طب)	

وزفاق - vezqāq = وزغ-

غورباغه (طا)

وزم - vazam = پاروی دهن

پهن بر فروی (هم)

وزوز - vez vez = صدای زنبور

ومکس (همه) - لرز مختصری که بر تن

می نشیند (لار)

وژم - vežm = نارون (طا)

وژن - vežan = انتخاب (تا)

وسار - vassār = آب معتدل و

ولرم (طب)

وستن - vostan = خسته کردن

و شدن (ک)

وسدوله - vosdūla = چوب

میان گود که بجای ناودان بکار میبرند (آش)

وسوس - vosves = مهلت-

فرصت (به)

وش - vaš = گرسنه (تا) - نخعی

که از پشم رشته باشند - ریسمان یا فتح

لحاف دوزی (گی)

وش - veš = علف کتان (طب)

وش - vaše = واسه، برای (ل)

وش - vošo = تخم پنبه (س-سم)

وشا - vešā = گشاد، باز (طب)

وشان - vašān = گرسنه (بیر)

-رک: وش

وشتن - vaštan = ازدست رفتن

(لا) - اجازه دادن - آزاد گذاشتن (گی)

وشکر - voškar = زنیکه در

عزا برای نوحه گری میآید (آ)

وشکو - veškū = شکوفه (خوا)

وشگون - vešgūn = نشگون (ط)

ورنده - varena = تخم نی که

در تهران «لویی» خوانند (گی)

ورنگ - varang = فریاد و

شیون بچه (آ)

وروتن - vorūtan = چیز پاشیده

را جمع کردن (گی)

ورور - vorvor = حرکت حشرات

ریز از قبیل شپش و نوع آن در بدن (لار)

وروژک - vorūžak = زیرک-

جسور (ت)

وروژیک - vorūžik = گربز-

زیرک (ط) - رک: وروزک

وروش - varvašt = هاج و

واج، متحیر (طب)

ورونی - vorovni = ساکت و

خاموش (ه)

وره برین - varraberin =

چیدن پشم بره (آش)

وری - verri = پهنا (طب)

وری - vari = پهنا (م)

وریان - varyān = بند جلو

آب (آ)

ورینگ - vering = پرنده ایست

که در آب زندگی میکند (گی)

وریو - variv = آبله (ت)

وز - vaz = میوه نارون - (س-سم)

- غده (آ) - چربی (گی) - تاب بازی

اطفال (به)

وزار - vezār = هرس «مو» (آش)

وراز کردن = هرس کردن (آش)

ولگا - valgā = بندیکه از چوب و خاشاک جلو آب بندند. ورغ (آش)	وشمون - vešmūn = مهلت و استراحت در کار (خوار)
ولگن - valgan = پیچی است که بدرخت «للیکی» می پیچد و آنرا خشک میکند (گی)	وشن - vašan = باران (آش)
ولم - valm = موزون. متناسب. شایسته (لار)	وشنسال - vašansāl = سال پرباران (لا)
ولنگ - valang = گیاهی است جنگلی. شاید والک (لا)	وشند - vašand = وشن، باران (ش)
ولنگار - velengār = کسیکه در کارها بی مبالا و سهل گیر است (ط)	وشنگ - vašang = میل حلا جان (فر)
ولنگاری = بی مبالا و سهل گیری در کارها	وشیل - vešil = بی مزه (طب)
ولنگ وواز - velengovāz = در باز و گشاده (ط)	وفر - vafr = برف (ل)
ولو - valū = گیاهی است که برتنه درخت سبز میشود (طب)	وگ - vak = گرده، کلیه (آش). شبه و مثل (ک)
ولو - valō = کهنه و مندرس (ه)	وکه - vaka = قلو و کلیه که در آشتیان و مازندران vak گویند (طب)
ولو - valo = کج (م)	وگه - vega = جوش صورت (گی)
ولو - velow = پراکنده و بله (خ)	ول - val = کج ضد راست (ا)
ولولی - velveli = جنبش (طب)	ولشعل و شعله آتش (گی)
ولویاس - valviyās = که آنرا «ولویاز» نیز گویند بمعنی دهن دره و خمیازه است (م)	ول - vel = گل (ه-تا-گی)
ولیک - valik = زالزالک (طب)	ولاستن - valāstan = بکسی علاقه پیدا کردن (گی)
ولیم - valim = سرشاخه که بکار سوخت میخورد (آ)	ولالا - valālā = ولوله (ر)
وم - vom = اخلاق و طبیعت و خوی (به)	ولاله - velāla = دایره چوبی میله دوک (خوا)
ون - van = عنکبوت (طب)	ولامه - valāma = شرح و تفصیل (ک)
	ولرم - velarm = آب نیم گرم (ط)
	ولک - velak = ولکرد و بی سرپرست. بداخلاق (لار)
	ولنگ - velg = برگ که در گیلان valok و در سرخه و سمنان volok گویند (طا)

وون - vūn = خون (ه-تا)	ون - ven = درختیکه درتهران
وهوور - vūhar = برف (ه)	زبان گنجشک گویند (گی)
وهار - vehār = آبولرم (م)	ون - vano = چوبیست جنگلی که
وهر - vahar = سوراخ (م)	از آن عصا میسازند (م)
وهریز - vehrīz = بیمار و	ونالی - vannāli = بنالی =
ناخوش (به)	عنکبوت - تار عنکبوت (م)
وی - vey = عروس (تا) - مادر	ونجر - venjer = ونجه = چوب
(رو) - اضافه ای که وزن نان بعد از پختن	شیرخشت (طب)
از وزن آرد پیدا میکند (خ)	وندکولی - vandekūli = تار
وی - vi = فشار	عنکبوت (م)
وی - vayo = بزغاله (نط)	ونش - voneš = باران نوبه ای
ویار - viyār = تاسه، میل زنان	بعد از عید از ۶ تا ۶۶ (اس)
بخوردنی مخصوصی در حال آبستنی	ونگ ونگ - vangvang =
(ط - آش)	اسم صوت صدای گربه بچه (خ)
ویج - vij = گیج (ل)	ونوشه - venūše = بنفشه که در
ویجو - viju = طبق (به)	طبری vanūša گویند (م)
ویجه - vija = حرامزاده در	ونی سوج - venisūj = ونی سوز =
آذری «بیج» گویند (به) - زنج (لا)	تره تیزک (م)
ویره - veyra = عروسی (ه)	وور - vur = کرم ابریشم که تازه
ویره - vira = شکنجه گاو و	از تخم درآمده (گی)
گوسفند (آش)	وورسی - vūrsī = گرسنه (ک) -
ویژ - viž = فشار (تا)	رک؛ گورس
ویژن - vižan = علك (ک)	وورگت - vurg = گرتک (م)
ویژه - viža = پاروی کوچک	ووشکستن - vuškastam =
برفروبی (آش)	بگلوگیر کردن - گلوگیر شدن (گی)
ویش - viš = پنبه قوزه (ن)	وول - vūl = حرکت حشرات دریز
ویشار - višār - vešār =	از قبیل شپش در بدن و امثال آن
بیدار (طب)	وول زدن = حرکت کردن شپش در
ویشته - višta = گرسنه (ط)	بدن (لار)
ویشه کندر - viša kondor =	وولی - veveli = درخت
بخوردنیست از قبیل اسفند که در آتش ریزند	ابریشم (م)
وبوی خوش دهد (آ)	

ی

- یا بُو - yábū = اسب نر بارکش
(ط - خ)
- یارزه - yārza = خیارچنبر (لار)
- یاره - yāra = کمک- یار (ت)
- یاس - yās = خمیازه (طا)
- یال - yāl = کودك (ا) - افق
کوه (ت)
- یالان - yālān = قسمتی از جنس
پرده که در بالای آن برای زینت دالبر
شده (ط)
- یالسک - yālesk = زرشک (طا)
- یالفوز - yālyūz = مجرد و تنها -
در لارستان «یالفوزه گویند (ط-ش)
- یالین - yālīn = دارای یال (ه)
- یامان - yāmān - نوعی مرض
که بصورت نفخ در شکم است (گی)
- یاوان - yāwān = نان بدون
خورش (آ)
- یت - yet = جفت (ه)
- یخدون - yaxdun = صندوق و
جای لباس (خ)
- یخنی - yaxnī = میوه تازه
رسیده (آش) - آبگوشت ساده (ط)
- یخه - yoxe = نان نازک لولوش که
لای آن شکر ریزند (شی-ط)
- یرغه - yorqa = حرکت سریع
چارروا - در مقابل «لکه» (خ)

- ویشیل - vīšīl = خوراك ساده و
بی چاشنی (آش)
- ویق - viq = ریشه (تا)
- ویك - vik = کلیه، قلوه (تا) -
رك: رك
- ویل - vil = سرگردان - حیران (ك)
- ویلا - vilā = گشاده (ر)
- ویلاج - vilāj = که آنرا
velāj نیز گویند بمعنی «عروسی»
است (طب)
- ویلان - veylān = سرگردان (آ)
- ویلکا - vilakā = معلق -
آویزان (لار)
- ویلیک - vilik = مرغ کرج -
کامپوره (دم)
- ویلیک - vilik = که آنرا در
گیلان «سرخه سب» نیز مینامند، میوه ایست
جنگلی شبیه بززالک و کوچکتر از آن
دارای رنگی سرخ (گی)
- وینجه - vinja = سقز (گی) -
زنج (لا)
- وینگار - vingār = گله و
شکایت از کسی و آنرا «وینگار» نیز گویند (طب)
- وینگوم - vingūm = باد نجان
- گوجه فرنگی (طب)
- ویروشت - virvašt = پرنده‌ای
است آبی (طب)
- وینوک - vinūk = عدس (ن)
- ویا - voyyā = تکه نج (آش)
- ویها - voyhā = مستحفظ
مزرعه (ت)

یگصدآ - yagsedā = يك زبان
ومتفقاً (خ)

یگنواخت - yagnavāxt =
يك روش و يك آهنگ (ط)

یل - yal = نیم‌تنه آستین‌دار
زنان (خ)

یلخی - yelxi = ول‌رها (ب-خ)
یلللی‌زدن - yallalizadan =
باخوشی گشتن (خ)

یلنوزدن - yelnow... = از
خوشحالی خواندن (کر)

یلو - yelow = رها و ول،
گشاده (خ)

ین - yen = گم و ناپیدا (ه)

ینگه - yenga = زنی که با عروس
بخانه داماد می‌رود تا در جریان شب‌زفاف
نظارت کند (خ-ط)

یورویر - yurvir = این‌سو
و آن‌سو (طب)

یوری - yūri = یکنوع مرغابی
که بترکی «آلمه‌باش» گویند (طب)

یوز - yūz = گردو (ن)

یوها - yūhā = شریرو بدجنس -
غالباً شخص «بد» را بیوها تشبیه می‌کنند (خ)

ییره - yira = کبیر، خارش جلد
بدن (آش)

هاچستن - hā cestan =
نشستن (خوا)

یره - yara = یارو. رفیق در
خطاب بکار می‌رود (خ)

یژند - yažand = گیاهی از
جنس اسفناج که بچهارپایان دهند (ب)

یسیر - yessir = مادر مرده،
بی‌مادر (خوا)

یشمه - yašma = پوست و جرم
خام (ط)

یغور - yoqor = قوی هیکل و گردن
کلفت - این کلمه با «ق» هم آمده (ط -
خ - آش)

یکاره - yakāva = دم‌بخت (ک)
يك بام و دو هوا = گنایه از

اوضاع نامرتب و ضد و نقیض (ط)
يك پول - yak pūl = نیم

شاهی (خ)
یکه - yekka = تنها (خ) -

بزرگ (آ)

یکه‌بزن = یکه‌تاز و دلاور و
بی‌نظیر (ط)

یکه‌خوردن = ناگهانی از جا در
رفتن (خ)

یکه‌شناس = کسیکه از فرد مشخصی
پیروی می‌کند و حرف می‌شنود (ط)

یگبند - yagband = پی‌درپی و
پشت‌سرهم (ط)

یگدست - yagdast = يك جور
و همانند (خ)

یگسردو گوش - yagsardogūš =
کتابچه از لوله و بزبان اطفال (خ)

هانانو - hānānū = بانوج
و تأنی اطفال (گی)

هاوریش - hāverīšt = خورشی
که از سبزی و تخم مرغ سازند، جرو بیر (طب)

هپت - hapat = احمق، دیوانه
خل (آ)

هپیشتك - hapištak = شپشه (لا)

هپل - hapol = کم عقل و
بی عرضه (ط)

هپلی هپو - hapoli hapou =
نالایق و بی جر بزه (خ)

هپو - hapou = غارت (خ)

هپول - hapul = بزرگ و
کلفت (ك)

هج - hāj = راست بیا شده (فر)

- (قس-«خ»: دو هجه - چوبیکه سرش دو
شاخه است)

هچل - hacal = رایگان - دل
(لا) - وحله و گیر (خ)

هچه - haca = بز نر پیشرو
گله (ك)

هدش - hadeš = بیلاق و محل
تابستانی (به)

هدی hedi = هم، برهم (م)

هر - hōr = دشت و صحرا (هر)

هر - her = سه (عدد) که در
هرزنی here و در تاتی heri گویند
(س - سم)

هاج و واج = متحیر (ط-شی)

هاجین - hācin = لحد - تخته هائی که
در گور چیده و رویش خاک میریزند (ز)

هار - hār = پائین (ل)

هارین = مست و خود کم کرده (م)

هارت هورت - hārtohūrt =
شلتاق کردن و لاف زدن در موقع محاصمه
و جنگ (آ)

هارشی - hāreši = آلوده (م)

هارو - hāru = گوشت دندان -
لنه (ك)

هاژه - hāža = صدای بال
پرندگان (ك)

هاشی - hāši = بچه شتر تازه
بدنیا آمده (به) - آلوده (طب)

هاقاتك - hāqātak = افسانه
کوتاه (آش)

هاكك - hākak = دهن دره (شی)

هالو - hālū = دائی - خالو (ل) -

آدم ساده لوح و زود باور (ط)

هاله - hāla = نیمه (سی) -

خاله (ل) - لنگه بار (م)

هالی - hāli = فهمیده و دریافته
(خ) - رك، آلی

هالی شدن = فهمیدن و دریافتن (خو)

هالی کردن = فهماندن (خو)

هاما - hāmā = ما (خوا)

هاماش - hāmāš = رفیق،
همراه (آ)

هامیس - hāmīs = گیاهی که
خوراك طیور آبی است و آنرا «آمیس»
نیز گویند (طب)

هروز - harowz = رودخانه (طا)

هرهر - her her = اسم صوت
خنده (خ)

هرهری - horhori = هر دم
خیال و بی عقیده (ط-خ)

هرهری مذهب = کسیکه مذهب
معین ندارد

هریشت - harišt = گوسفند یا
مرغ کشته چاق و چله و چرب روغن دار (گی)

هریشو - horišu = پیازک-پیاز
وحشی (به)

هزه - heza = دیروز (خوا)

هزدهدم - haždadem با اژدهدم =
برنده ای است آبی (طب)

هسبند - hasband = طالب
و خواهان (آش)

هسری - hasri = اشک چشم (م)-
رک: اسری

هسیره - hasīra = ستاره (ک)

هسیره - hosyara = پدرزن (ل)

هسین - hasin - طنار (شی)

هش - heš = خیش زراعت و در
تاتی «هیش» گویند (ه)- شپش (لار)

هش - hošš = صدائی که برای
امر بایست دادن خر بکار می رود (خ)

هشتن - heštan = رفتن (خوا)

هشته - hešta = جفت گاو (م)

هشل هف - hašalhaf = آدم
غیر قابل اعتنا و بی مصرف (همه)

هر - har = لوش و لجن (ط)-
خر (ل)

هر - herr = هوس ، میل ،
موقت (خ)

هراپیت - herāpit = آویخته (م)

هراتی - harāti = آنچه بدون
سرمشق و تقلید از روی چیزی تهیه
شود (آش)

هراک - harāk = خوشه انگوریکه
«گلار» هایش کم باشد (آش)

هرای - harāy = فریاد و
غوغا (آ)

هردا - hardā = گیاه موسوم
بکبرک (اس؛ برهان زیر کبرک) - فردا (آ)

هرده - harda = روغن کنجد (لا)

هرش - hereš = آغوز (گر)

هرسا - harsā = کشک (به)

هرک - herrak = بچه شتر (آش)

هرم - horm = حرارت، مرطوب
(خ)- بخار (ک)

هرمو - haremo = خار درخت
نخل (لار)

هرنا - hernā = طاقچه (تا)

هرند - horond = مهتابی جلو

اطلاق که در خراسان «خرند» گویند (اس)

هرنج - haranj = مظهر قنات (ط)

هرنگخانه - harangxāna =

هرکی هرکی - شرب الیهود (آ)

هرو - hero = پهن و فراخ (تا)

هروان - harawān = آب سوم

زراعت (آ)

هاکشته - helkošta = آلوچه ونك (خوا)	هشنه - hašena = نوعی ماهی ریز که در سواحل خلیج فارس برای تهیه «مهو» صید میکنند (لار)
هالو - halū = کرباس و در تانی halo گویند (ه)	هشو - hašow = دیشب (ن) هفته بیجار - haftabijār = ترشیی که از هفت قسم سبزی و میوه درست کنند (ت)
هاله هوله - halahūla = تنقلات ناجور (ط)	هف پا - hafpā = ستاره هفت برادران (لار)
هالی - halī = آلوچه جنگلی که در اورازانی heyly گویند (م)	هفنا - hafnāy = عو عو سك (تا)
هلی گرد - heligerd = آلتی که زمین را با آن صاف کنند (کا)	هفیان - hafyān = پر خور و اکول (ک)
هلیله ای - halila'i = نوعی خرما برنگ قهوه ای و مرغوب (لا)	هقلی - hoqqoli = جای تنگ و کوچک (خ)
همپاچ - hamqāc = همزلف، همریش، باجناف (آش)	هق هق - hoq hoq = اسم صوت صدای گریه (خ)
هلهل - halhal = لاله (ک) همر - hamor = آرام (ه)	هکت - hekat = مانده و ازکار افتاده و در طبری heket گویند (م)
همند - hamand = زمین هموار که در مازندران xemand یا heman یا xeman گویند (طب)	هکّه - hakka = مرض خارش نشیمنگاه (خ)
هن - henn = صدائی که برای راندن خر بکار میبرند (خ)	هل - hol = سوراخ (خوا) - بجلو راندن (ط)
هنا - hanā = صدا (ت) هناسه - henāsa = هن زدن، تند و سخت بنفس افتادن (آش) - نفس عمیق (ش)	هل دادن = بادت کسیرا بجلو راندن هالاله - halāla = لاله که در لری «الاله» گویند (ر)
هندی - handi = اندازه - قامت - هیکل (تن)	هلبی - halabī = نوعی علف کوهی که خوراک مواشی است (ش)
هندی غاز - hendiqāz = پرنده ایست آبی (طب)	هل تک - haltok = پشت پا (لا) هتل - holtol = بچه (ه)

هوز - hovaz = رنگ آبی (تا)

هوش - hūš = خانه و حیاط (ل)

هوشدك - hušdak = قرعه،

پشك (آش)

هوشدك انداختن = قرعه کشیدن

هوشه - hūša = خوشه (س-سم)

هولو - hulu = گاویکه شاخ

ندارد (گی)

هولی - howlī = الاغ قابل

سواری شده (ت) - حیاط و منزل (خ)

هولی - hūli = کره خر (آش) -

هلو (آ)

هوليك - hūlik = آلو (س-سم)

هون - hūn = ماه «سال» (ك)

رؤيا و خواب (تا)

هویا - hevya = دیو (طب)

هویت - havīt = آب انبار در

بیابان (کا)

هویزه - havīza = دهنه ساده

که برای الاغ واسپهای آرام بکار میرود

هویه - hūya = بازی، نمایش

(ه) - همانجا (گی)

هیا - hayā = آواز و صدا (ب)

هیبه - heyba = خرجین کوچک،

چنته بنایان (آ)

هیت - hoyato = ران (ك)

هیته - heyta = خل و کم عقل

- سفیه (ك)

هیچه - heyca = داد و فریاد -

جیغ کشیدن (ك)

هنگوره - hangūra = رتیل (ك)

هنی - honni = آدم متبکر،

خودنما که در مشهد «هنی» گویند (ل)

هن هن - hen hen = اسم صوت

برای صدائی که در موقع تنگی نفس از تند

رفتن یا بار سنگینی حادث میشود (خ)

بهن هن افتادن = خسته شدن از دیدن

و یا درز بر باری (خ)

هنه - hena = سوراخ (ه)

هو - how = آوازیکه برای

مسخره کردن و از میدان بدر کردن بر آرند

(همه) - سیم کشیدن زخم (خ)

هو و جنجال = داد و فریاد (ط)

هو انداختن = شایع کردن و بدنهها

انداختن مطلبی (ط)

هوشدن = بدنام شدن و در دهنها

افتادن (ط)

هو کردن = بدنام کردن و بدنهها

انداختن (ط)

هو - hōv = خواهر (ه)

هو - hū = خوب (ل)

هوار - havār = آواز-داد و

فریاد (ط)

هوال - hovāl = یار- رفیق (ك)

هو جووه - hovejūva = گیاهی

است که ساقهای آن خوردنی است و طعم دنبلان

دارد و در تهران «مارچوبه» گویند (شی)

هوچ - hūc = پشك- قرعه (به)

هورما - hormā = بلع کردن (ه)

هوره - hūra = غنا و آواز

خوانی (ك)

هیزی - hizi = دیروز (ن)
 هیس - hīs = بوی دود (آ)
 هیمه - hīma = آنچه برای سوخت
 بکار می‌رود (ط-آش)
 هین - hain = پیشانی (ك)
 هینه - heyna = شیبه اسب (ك)
 هیوا - heyvā = به (تا)
 هییه - hiya = یار و درتاتی «هییا»
 گویند (ه)

هید - hīd = حق (فر ۱۱۵)
 هیدخ - neydax = اسب سرکش
 و جنگی؛ تو هیدخی وهمی نهی مخ بر کره
 توسن بیچاره . منجیک (فر-ذیل: مخ)
 هیر - hīr = مزرعه- جلگه (آ)
 هیرم - hirom = نرم (درمورد
 زمین که قبل از شخم در آن آب می‌بندند
 تا نرم شود) (ا)
 هیزه - haiza = غذای درمعه
 فاسد شده (ط)

پایان

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 پرتال جامع علوم انسانی